

Column

‘Als het Westen alleen maar voor de orde zou opkomen en niet voor het recht, verliest het een fundamenteel kenmerk van waar het voor staat’

Prof. dr. Theo Brinkel is KVMO hoogleraar Militair-maatschappelijke studies aan de Universiteit Leiden.

Defensie beschermt wat ons dierbaar is. De vraag is natuurlijk wel wat ons dan zo dierbaar is. Naast de verdediging van het grondgebied dient de krijgsmacht voor het bevorderen van de internationale rechtsorde. Dat idee heeft een knauw gekregen na twintig jaar inzet in Afghanistan en de weinig verheffende manier waarop het Westen zich uit het land heeft teruggetrokken. Is het allemaal voor niets geweest? Moeten we ons voorlopig maar eens concentreren op de eerste hoofdtak? Hebben humanitaire overwegingen überhaupt wel een plaats in ons buitenlands- en veiligheidsbeleid?

Dat zijn geen toevallige vragen. Militairen lopen ermee rond. Sommigen hebben een geweldige – ook leerzame – tijd gehad. Anderen zijn geschokt geweest door wat ze daar allemaal zagen. Er zijn er die verwondingen hebben opgelopen, lichamelijk en geestelijk. Het thuisfront heeft meegeleefd en soms zijn er gezinnen door gebroken. En er zijn slachtoffers gevallen. De tijd van inzet in Afghanistan moet hoe dan ook verwerkt worden omwille van al die betrokkenen. Die verwerking is niet simpel. Zelf voel ik me ook verantwoordelijk, omdat ik als Kamerlid heb ingestemd met het besluit om naar Uruzgan te gaan. Voorafgaand aan het Kamerdebat vond een historische fractievergadering plaats. De fractievoorzitter concludeerde: ‘We gaan instemmen met de ISAF-missie.’ Hij keek ieder fractielid afzonderlijk in de ogen: ‘Neem jij die verantwoordelijkheid op je?’ Het ging niet over de invoering van schoolfruit, zullen we maar zeggen.

Was het een verkeerd besluit? Achteraf is het makkelijk fouten aan te wijzen. Na de aanslagen van 11 september 2001, kwam Afghanistan in het vizier. Hierbij speelden meerdere factoren een rol. Solidair zijn met onze bondgenoot die op 11 september zo zwaar getroffen was en laten zien dat we als Nederland militair wat voorstellen. Het terrorisme bestrijden, dat met instemming van het Taliban-regime vrij zijn gang kon gaan. De veiligheid aldaar verbeteren en de Afghanen helpen met de opbouw van een beter bestuurbaar land. Daar zat iets dubbels in. Aan de ene kant de veiligheid vergroten en anderzijds aan wederopbouw doen. Dat is de regering ook verweten: was Uruzgan nou een vechtmis­sie of een opbouwmissie? Het was beide.

Het is jarenlang beter gegaan in het arme Afghanistan. Over de zin ervan kan ik twee dingen zeggen. Ten eerste over de rol van de individuele militair. Elk leven dat is gespaard, elke brug die is hersteld of aangelegd, elk voorbeeld van vreedzaam overleg om tot oplossingen te komen, elke meningsuiting die vrij kon worden gepubliceerd, en elk meisje dat naar school kon gaan. Daaraan bijdragen is een prestatie die in de herinnering blijft. Misschien putten mensen in Afghanistan uit die herinnering de kracht om ooit, wanneer de macht van de Taliban-barbaren over het hoogtepunt heen is, hun land opnieuw vorm te geven. Op die manier heeft het zin gehad.

Ten tweede over het grote plaatje. Wij Westerlingen zijn een beetje eigenaardig. Voor ons bestaat veiligheid uit orde en uit recht. Orde, om geweld in te dammen met een functionerende overheid en een adequate strijdkracht. Recht, om die samenleving in vrijheid en welvaart vorm te kunnen geven. Als het Westen alleen maar voor de orde zou opkomen en niet voor het recht, verliest het een fundamenteel kenmerk van waar het voor staat. Twintig jaar Afghanistan lieten zien hoe serieus we daarin waren.

Natuurlijk, dit is de tijd om te leren van wat we in dat land gedaan hebben. Die lessen zullen kritisch zijn en ze zullen vast en zeker leiden tot bijstelling van beleid. Maar laten we het kind niet met het badwater weggooiden. Defensie beschermt wat ons dierbaar is.